

Smlouva o dílo

Justičná akadémia 27. 9. 2018

Doc. JUDr. Ivana Štenglová

Označení stran

Při uzavírání smlouvy je významné **co nejpřesnější označení stran.**

Problémy mohou vznikat jak v oblasti hmotněprávní, tak v soudním řízení.

Jen z chybného označení nelze dovozovat, že právní úkon učinil někdo jiný, lze-li chybně označenou stranu jednoznačně identifikovat.

Judikatura

R NSČR 21 Cdo 315/2001 (R 55/2002) *Uvede-li podnikatel v písemném právním úkonu svou firmu (obchodní jméno) nepřesně nebo neúplně, nelze z toho důvodně dovozovat, že by právní úkon učinil někdo jiný (od něj odlišná osoba).*

Ale jde o vadu projevu vůle, která způsobuje, nelze-li ji odstranit pomocí výkladu, neplatnost právního úkonu.

Judikatura

R NSČR 3/95/Fa I *když žalobce v návrhu na zahájení řízení uvede obchodní jméno žalovaného nepřesně, nicméně je nepochybné, kdo v dané věci žalovaným je, postačí když v dalším řízení žalobce označení opraví; jinak soud zvolí postup podle § 43 OSŘ.*

Judikatura

R NSSR 5/2008 S *Identifikační číslo je přesným a jednoznačným identifikátorem osoby, které bylo přidělené.*

Při odstraňování vady žaloby spočívající v neúplném, nepřesném nebo nejednoznačném označení obchodního jména účastníka musí soud přihlídnout také k v žalobě uvedenému identifikačnímu číslu.

Jednání za právnickou osobu

Osoby oprávněné uzavřít smlouvu

- podnikatel fyzická osoba
- statutární orgán právnické osoby
- likvidátor – odlišný od SO (§ 71/1, 72/1 ObchZ).
- zákonní a smluvní zástupci fyzických i právnických osob.

U NSČR 29 Odo 149/2005 *Likvidátor je orgánem společnosti, ale není jejím statutárním orgánem.*

Jednání za právnickou osobu

§ 13/2 ObchZ Podnikatele zavazuje jednání osob vykonávajících působnost SO

- i když překročily rozsah předmětu podnikání, ledaže
- překročily působnost, kterou SO svěřuje nebo umožňuje svěřit zákon (?).

[§ 72/1 ObchZ Likvidátor činí jménem společnosti jen úkony směřující k její likvidaci.....Nové smlouvy může uzavírat jen v souvislosti s ukončením nedokončených obchodů.]

Judikatura

R NSČR 29 Odo 1635/2005 *Podepsala-li fyzická osoba smlouvu jako osoba jednající za smluvní stranu, není pro řešení otázky platnosti této smlouvy významné, zda v ní bylo výslovně uvedeno, že tak činí na základě hmotněprávní plné moci.*

Judikatura

R NSČR 32 Odo 99/2002 Ani nesprávným zápisem způsobu podepisování do obchodního rejstříku (kontrasignace člena představenstva) nelze omezit oprávnění prokuristy vyplývající z ustanovení § 14/1, 2 ObchZ.

Judikatura

R NSČR 31 Cdo 11/2006 Obchodní společnost nebo družstvo budou vázány právním úkonem svého statutárního orgánu nebo jeho člena jednajícího jako tzv. nezmocněný jednatel, tj. právním úkonem který učiní v jejich provozovně, v rámci činnosti prováděné v této provozovně, za podmínek § 16 ObchZ.

V rozsudku se řešil souběh funkcí

Judikatura

R NSČR 29 Odo 1082/2005 (R 17/2008) Určují-li stanovy společnosti, že jménem společnosti musí jednat společně nejméně dva členové představenstva, není přípustné, aby dva členové představenstva udělili generální plnou moc jen jednomu z nich (též **29 Cdo 1227/2007**, **29 Cdo 5285/2008**, **32 Cdo 4133/2009**).

32 Cdo 118/2007 (udělení PM ke konkrétnímu PÚ).

Judikatura

Jaké jsou důsledky nedodržení stanoveného způsobu jednání.

21 Cdo 265/2007 Učinil-li projev vůle směřující k uzavření smlouvy jen jeden z jednatelů, ač v rozhodné době v obchodním rejstříku v souladu se zněním společenské smlouvy bylo zapsáno, že jménem společnosti jednají vždy společně dva jednatelé, **nelze takový projev vůle považovat za projev vůle společnosti, neboť nebyl učiněn způsobem, kterým jedná SO společnosti.**

Judikatura

R VS Praha, 7 Cmo 55/99 *Nepřípustným omezením jednatele oprávnění (člena) statutárního orgánu je společné jednání jednatele (resp. člena představenstva) a prokuristy nebo ředitele.*

R NSČR 23 Cdo 2942/2009 *Obsahem odchylné úpravy stanov akciové společnosti, přípustně ustanovením § 191/1, věty třetí, ObchZ nemůže být takový režim, v němž by za představenstvo jednala navenek jménem společnosti jiná osoba než člen představenstva.*

R NSČR 29 Odo 974/2005 *Osoby, které jsou statutárním orgánem nebo jeho členem, mohou stejným způsobem, jakým jednají jménem společnosti, udělit plnou moc k zastupování společnosti.*

Judikatura

uzavírání smlouvy, forma

R NSČR 2 Odo 76/97 *Z toho, že žalobce předložil návrh smlouvy písemně, nelze **bez dalšího** usuzovat, že projevil vůli uzavřít smlouvu v písemné formě. (3 Obo 109/99).*

R NSČR 29 Odo 14/2001 *Není-li předepsána nebo některým z účastníků požadována (§ 272/1 ObchZ) písemná forma smlouvy, není vyloučeno, aby ji účastníci uzavřeli zčásti písemně a zčásti ústně.*

Pro hodnocení jednání účastníků je rozhodující jejich vůle při uzavírání smlouvy.

Judikatura

R NSČR 29 Odo 965/2006 *Skutečnost, že ve smlouvě, pro kterou zákon vyžaduje písemnou formu, není zvlášť uvedeno jméno a příjmení osoby, která ji jménem právnické osoby (popř. za ni) podepsala, **není důvodem neplatnosti smlouvy pro nedostatek písemné formy.***

*Posouzení, zda osoba, která jménem právnické osoby (popř. za ni) písemný právní úkon učinila, byla k tomuto oprávněna, **není otázkou dodržení písemné formy** právního úkonu, nýbrž posouzením, zda je příslušná právnická osoba takovým právním úkonem vázána či nikoliv.*

Judikatura

změna smlouvy

R NSČR 32 Odo 890/2006 *V případech, kdy **zákon stanoví pro uzavření smlouvy písemnou formu**, nelze takovou smlouvu zrušit (ani změnit) ústně, popř. konkludentním projevem, ale tento úkon je možné provést jen v písemné formě.*

R NSSR 4 Obo 95/2000 *Není-li ve smlouvě o úvěru, **pro kterou není předepsána písemná forma**, ujednání, že ji lze měnit pouze písemnou dohodou stran, je možné ji měnit i ústně, popř. konkludentně.*

Obchodní podmínky

§ 273 ObchZ Část obsahu smlouvy lze určit také odkazem na

- všeobecné obchodní podmínky vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi nebo
- jiné obchodní podmínky, jež jsou stranám uzavírajícím smlouvu známe nebo k návrhu přiložené.

Odchylná ujednání ve smlouvě mají přednost před zněním obchodních podmínek.

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 330/2012 Z hlediska úvah o kontrakčním procesu je významný především způsob, kterým se všeobecné obchodní podmínky stávají součástí smlouvy, tj. způsob jejich připojení.

Mají být **všeobecné** obchodní podmínky součástí smlouvy, vyžaduje se souhlas obou smluvních stran s těmito podmínkami.

Judikatura

Vrchní soud Praha 5 Cmo 318/97 1. Obchodní podmínky, **na které smlouva odkazuje a jež jsou k ní připojeny nebo jsou smluvním stranám známy**, nemusí být samostatně podepisovány účastníky smluvního vztahu.

2. V pochybnostech však musí ten, kdo se jich dovolává, prokázat, že byly ke smlouvě připojeny anebo že byly druhé straně známy.

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 240/2015 **Prohlásil-li příjemce návrhu na uzavření smlouvy (mezi podnikateli), že se seznámil s obchodními podmínkami umístěnými na internetu**, je tím splněn požadavek § 273 ObchZ, aby obchodní podmínky byly připojeny k nabídce nebo příjemci známy. Pravidlo, že příjemce návrhu musí mít možnost si obchodní podmínky trvale uložit, se uplatní, jen pokud příjemce smlouvu uzavírá jako spotřebitel.

Judikatura

U NSČR 23 Cdo 240/2015 *Dohodu o prorogaci podle § 89a OSŘ mohou podnikatelé ve vztahu vyplývajícím z jejich podnikatelské činnosti uzavřít i odkazem na obchodní podmínky umístěné na webových stránkách označených ve smlouvě uzavřené v písemné formě za podmínky, že obchodní podmínky byly stranám známy nebo k návrhu přiložené.*

Smlouva o dílo

§ 536 an. ObchZ Smlouvou o dílo se zavazuje

- zhotovitel k provedení určitého díla a
- objednatel se zavazuje k zaplacení ceny za jeho provedení.

Judikatura

R NSČR 29 Cdo 2173/99 *Na platnost smlouvy o dílo nemá vliv, že byla uzavřena v době, kdy již byly některé práce provedeny.*

Podstatné náležitosti

Podstatnými náležitostmi smlouvy o dílo jsou

- vymezení díla nebo jeho předmětu,
- cena nebo způsob jejího určení (neprojeví-li strany **ve smlouvě** vůli uzavřít smlouvu bez určení ceny).

Určeny musí být samozřejmě i strany smlouvy

Judikatura

R NSČR 29 Odo 729/2006 Předmětem smlouvy o dílo může být např. vedení účetnictví.

R NSČR 28 Cdo 828/2008 Předmětem smlouvy o dílo může být např. i vytvoření obalu nápoje. (též § 558 ObchZ)

R NSČR 23 Cdo 2006/2009 Za označení určitého díla není možno považovat určení díla tak, že je vymezeno jen obecně. Pro určité označení díla proto nestačí, jestliže má zhotovitel provést jen obecně určené topenářské a vodoinstalační práce na akci P. L. Ch. P.

Judikatura

29 Cdo 5606/2016 Je-li předmět díla vymezen jako „Zemní a stavební práce dle nabídky,“ je jeho vymezení zcela nekonkrétní.

Pokud je dílo vymezeno neurčitě, je smlouva **neplatná jako celek**, a to včetně salvatorní klauzule (smluvního ustanovení, že neplatnou část smlouvy strany nahradí platným dodatkem, který se svým obsahem a účelem bude této neplatné části co nejvíce blížit).

Dílo x předmět díla

Dílem je určitá činnost, a to

- zhotovení určité věci (nespadá-li pod kupní smlouvu),
- montáž určité věci, její údržba, oprava nebo úprava nebo
- **hmotně zachycený** výsledek jiné činnosti.

Dílem se rozumí vždy zhotovení, montáž, údržba, oprava nebo úprava stavby nebo její části.

Předmětem díla je zhotovená věc, provedená montáž.....

Judikatura

R NS 23 Cdo 3904/2009 Podstatnou částí smlouvy o dílo je převzetí závazku zhotovitele provést dílo a převzetí závazku objednatele zaplatit cenu díla.

Dílem je tedy vždy určitá činnost, přičemž výsledkem této činnosti je vždy určitá nově vytvořená věc či změna věci, nebo jiný (hmotně zachycený) výsledek činnosti.

Předmětem závazku zhotovitele je závazek k provedení určitého díla (i když zhotovitel může pověřit jeho provedením jinou osobu), **nikoliv závazek k zajištění (obstarání) díla.**

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 3846/2008 Dohodnou-li strany ve smlouvě o dílo sazbu za měrnou jednotku (náklady na úpravu komunikací emulzí a náklady na jednu tunu obalované drtě) a celkovou cenu provedení díla, je sjednán předmět plnění dostatečně určitě **přesto, že nebyl výslovně sjednán rozsah prací.**

U NSČR 32 Odo 468/2005 Podmínkou platnosti smlouvy o dílo podle obchodního zákoníku, jejímž předmětem je oprava věci, není skutečnost, že objednatel je vlastníkem, popřípadě uživatelem (nájemcem) věci.

Smlouva o dílo x kupní smlouva

§ 410 ObchZ Smlouva o dodání zboží, které **má být teprve vyrobeno**, se považuje za kupní smlouvu.

To neplatí, zavázala-li se strana, které má být zboží dodáno, **předat druhé straně podstatnou část věci (materiálu)**, jichž je zapotřebí k výrobě zboží.

Smlouva o dílo x kupní smlouva

Za kupní smlouvu se nepovažuje ani smlouva, podle níž

- **převážná část závazku** strany, která má zboží dodat, **spočívá ve vykonání činnosti** nebo
- **závazek této strany zahrnuje montáž zboží.**

Cena

Co je projev vůle uzavřít smlouvu bez určení ceny?
Postačí dohoda o tom, že cena bude určena později?

§ 269/3 ObchZ Dohodu o určité části smlouvy lze nahradit dohodou stran o způsobu umožňujícím dodatečné určení obsahu závazku; tento způsob nesmí záviset jen na vůli jedné ze stran.

Judikatura

R NSČR 29 Cdo 849/2007 *Podstatnými částmi smlouvy o dílo jsou vymezení díla (popř. předmětu díla) a určení ceny nebo způsobu jejího určení, popř. projev vůle účastníků uzavřít smlouvu bez určení ceny. Neobsahuje-li smlouva o dílo obě tyto části, není platně uzavřena.*

O projevenou vůli uzavřít smlouvu bez určení ceny však nejde, sjednají-li si strany ve smlouvě, že dohodu o ceně, resp. o způsobu jejího určení uzavřou dodatečně (např. formou dodatku ke smlouvě).

Ale

Judikatura

R NSČR 29 Odo 503/2001 *Ujednání, podle kterého se kupující zavázal prodávajícímu zaplatit kupní cenu do určité částky s tím, že konečnou částku kupní ceny ve sjednaném rozmezí určí prodávající, je platnou dohodou o způsobu dodatečného určení kupní ceny (§ 409/2 ObchZ).*

Judikatura

R NSČR Odo 983/2004 *Za dostatečně určitý způsob určení ceny díla nelze považovat ujednání, že cena bude určena vyúčtováním vlastních výkonů zhotovitele a provedených subdodávek, neboť zejména ujednání o možnosti účtovat vlastní výkony nijak zhotovitele nelimituje.*

R NSČR 23 Cdo 2006/2009 *Odkaz na obchodní zvyklosti není přípustným způsobem určení ceny díla.*

Judikatura

R NSSR 1 M Obdo V 11/2008 *Objednatel je povinen zaplatit zhotoviteli za provedené dílo cenu dohodnutou ve smlouvě nebo určenou způsobem dohodnutým ve smlouvě.*

Dohodly-li se strany na pevné ceně určené konkrétní částkou, je objednatel povinen tuto cenu zaplatit, aniž by byl důvod zkoumat, je-li takto dohodnutá cena v souladu s ceníkem.

Nesení nákladů a nebezpečí

Zhotovitel je povinen provést dílo

- na svůj náklad a
- na své nebezpečí.

Co to znamená?

Nesení nákladů

Provádění díla na náklad zhotovitele znamená, že

- nestanoví-li zákon či
- nedohodnou-li strany

něco jiného (zejména poskytování záloh), nese náklady provádění díla až do zaplacení ceny zhotovitel.

Nesení nebezpečí škody

Nesení nebezpečí škody při provádění díla zahrnuje zejména riziko zhotovitele, že

- náklady provádění díla budou větší, než předvídal,
- nezvolí správný způsob provádění díla,
- dílo nelze provést vůbec, nebo dohodnutým způsobem (zejména v důsledku vyšší moci) a nevznikne mu proto případně nárok na zaplacení ceny, popř. plné ceny,
- v souvislosti s prováděním díla nastanou jiné nepříznivé následky které nezpůsobila (nezavinila) jiná osoba nebo se nepodařilo zjistit osobu, která je způsobila.

Nesení nebezpečí škody

Součástí nesení nebezpečí škody je i nesení nebezpečí škody na věci, tj. rizika ztráty, zničení, poškození nebo znehodnocení věci, která je předmětem díla či na které se dílo provádí (§ 368/2 ObchZ).

Doba plnění

§ 537/1 ObchZ Zhotovitel je povinen provést dílo

- ve **sjednané** době,
- jinak v době **přiměřené** s přihlédnutím k povaze díla.

Doba plnění je stanovena **ve prospěch zhotovitele** – nevyplývá-li ze smlouvy nebo z povahy díla něco jiného, může zhotovitel provést dílo ještě před sjednanou dobou.

Prodlení zhotovitele

§ 365 ObchZ Nesplní-li zhotovitel závazek provést dílo **řádně a včas**, je **v prodlení**, a to až do doby

- poskytnutí řádného plnění nebo
- do doby, kdy závazek zanikne jiným způsobem.

Zhotovitel však není v prodlení, nemůže-li plnit svůj závazek **v důsledku prodlení objednatele** jako věřitele.

Důsledky prodlení zhotovitele

Je-li zhotovitel v prodlení s provedením díla může objednatel

- odstoupit od smlouvy,
- požadovat náhradu (následné) škody.

Na zhotovitele přechází nebezpečí škody na věci – nenesl-li je již dříve, ledaže....

Náhrada škody

Na náhradu škody způsobené prodlením se splněním peněžitého závazku má věřitel nárok, **jen není-li kryta**

- úroky z prodlení nebo
- paušální náhradou nákladů spojených s uplatněním pohledávky anebo
- jejich součtem.

Škoda x nesení nebezpečí škody

Dlužník nahradí věřiteli škodu na věci ledaže ji

- způsobil věřitel nebo
- vlastník věci nebo
- by k ní došlo i při splnění povinnosti dlužníka.

Pro náhradu je rozhodující snížení hodnoty věci s přihlédnutím k cenovým poměrům v době vzniku škody na věci.

Odstoupení od smlouvy

§ 548/2 ObchZ Odstoupil-li zhotovitel od smlouvy

- pro prodlení objednatele a
- překážka pro splnění povinností objednatele **nespočívá** v okolnostech vylučujících odpovědnost (§ 374 ObchZ),

náleží zhotoviteli cena, na kterou má podle smlouvy nárok.

Od této ceny se ale odečte to, co zhotovitel ušetřil tím, že neprovedl dílo v celém rozsahu.

Prodlení objednatele

Objednatel se jako věřitel dostane do prodlení

- odmítne-li přijmout řádně nabídnuté plnění nebo
- neposkytne-li spolupůsobení potřebné ke splnění jeho závazku.

Judikatura

R NSČR 32 Cdo 2689/2011 *Dobu provedení díla určuje zákon podpůrně pro případ, že si ji strany ve smlouvě nesjednají.*

Ustanovení § 537/1 ObchZ, které podpůrně stanoví dobu provedení díla, vylučuje určení doby provedení díla postupem podle § 340/2 ObchZ.

Judikatura

R NSČR 33 Cdo 1285/2011 Týká-li se **změna závazku doby plnění**, pak **nové ujednání** smluvních stran **o termínu splatnosti** znamená sice zánik povinnosti dlužníka splnit dluh tak, jak bylo původně ujednáno, nikoli však zánik jeho povinnosti plnit.

Bylo-li dílo provedeno v nově sjednané době, nemohl zhotovitel porušit povinnost provést dílo včas, jež byla v době uzavření smlouvy zajištěna smluvní pokutou, a objednateli nevzniklo právo na zaplacení smluvní pokuty.

Judikatura

U NSČR 29 Odo 515/2003 Předpokladem uplatnění nároku na zaplacení úroku z prodlení podle § 369/1 ObchZ není vyúčtování tohoto úroku, neboť nárok na jeho zaplacení vzniká ze zákona, v důsledku prodlení se splněním peněžitého závazku, vyplývajícího z uzavřené smlouvy.

Judikatura

R NSČR 32 Odo 542/2006 Neopatřil objednatel včas stavební povolení a nezajistil-li včas stavební připravenost potřebnou pro provádění díla, **neposkytl tím potřebné spolupůsobení** nutné k tomu, aby zhotovitel mohl splnit svůj závazek, tj. dokončit dílo řádně a včas.

Prodlení zhotovitele se zhotovením díla je proto nutné posoudit dle § 365 věty druhé a § 370 ObchZ, nikoliv podle § 551/1 ani podle § 552/1 ObchZ.

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 1242/2008 Věřitel se mj. může dostat do prodlení, pokud dlužníkovi neposkytne spolupůsobení, které je nutné k tomu, aby byl dlužník vůbec schopen smluvené plnění poskytnout. Součinnost věřitele **může být sjednána** ve smlouvě, což však není nezbytnou podmínkou pro posouzení toho, zda určitá součinnost věřitele bránila splnění dlužníkovou závazku.

Vždy půjde o posouzení toho, **zda určitá součinnost věřitele je objektivně nutná** k tomu, aby dlužník mohl plnit svůj závazek.

Povinnost převzít dílo

§ 537/2 ObchZ Objednatel je povinen **provedené** dílo převzít.

Kdy je dílo provedené → § 554 ObchZ Zhotovitel splní svou povinnost provést dílo jeho **řádným** ukončením a předáním předmětu díla objednateli (v dohodnutém místě....).

Není-li dílo řádně ukončené (tj. bez vad) **nemá objednatel povinnost je převzít.**

Ale

Povinnost převzít dílo

Úprava je dispoziitivní – takže jsou obvyklá smluvní ujednání ve vztahu k povinnosti převzít.

Např. má-li dílo jen takové vady a nedodělky, které...

Judikatura

R NSČR 29 Odo 11/2001 *Dílo, které je vadné, nelze považovat za dílo provedené, a to ani tehdy, když je objednatel převezme.*

Pokud mezi účastníky nebylo sjednáno jinak, zhotoviteli v takovém případě nevznikne právo na zaplacení ceny díla.

R NSČR 29 Odo 1119/2003 *Je-li zaplacení ceny díla vázáno na provedení díla, a dílo má vady, nevznikne zhotoviteli při vadném plnění právo na zaplacení ceny díla.*

Judikatura

R NSČR 32 Odo 576/2005, 32 Odo 760/2005 *Na rozdíl od provedení díla, které zahrnuje řádné ukončení a předání předmětu díla objednateli v místě stanoveném podle § 554 ObchZ, **pouhé předání předmětu díla** nezahrnuje jeho řádné ukončení, tzn. že **ke vzniku nároku na zaplacení ceny ve vazbě na předání díla** je zásadní, kdy bylo dílo řádně a bez vad ukončeno.*

Judikatura

R NSČR 32 Cdo 1798/2011 *Splněním povinnosti zhotovitele provést dílo (§ 554/1 ObchZ) smluvní vztah založený smlouvou o dílo nekončí; smlouva o dílo v důsledku této skutečnosti nezaniká, nýbrž tím zaniká pouze závazek zhotovitele k provedení díla.*

Splnění povinnosti zhotovitele provést dílo nemá samo o sobě za následek změnu či zrušení smlouvy o dílo.

Vázanost pokyny objednatele

§ 537/3 ObchZ Při provádění díla

- postupuje zhotovitel samostatně a
- není při určení způsobu provedení díla vázán pokyny objednatele, **ledaže** se k jejich plnění výslovně zavázal.

Subdodávky

§ 538 ObchZ Zhotovitel díla může pověřit jeho provedením jinou osobu, jestliže ze smlouvy nebo z povahy díla nevyplývá nic jiného.

Při provádění díla jinou osobou má zhotovitel odpovědnost, jako by dílo prováděl sám.

Subdodávky

Povinnost provést dílo osobně se může vztahovat na zhotovitele fyzické osoby i na osoby právnické.

U PO může jít o to, že má vysoce kvalifikované pracovníky nebo je, vzhledem k povaze díla, zapotřebí, aby dílo provedla právě ona (má např. potřebné oprávnění k provedení speciálního díla apod.).

Pověření vlastních zaměstnanců zhotovitele PO nelze považovat za nepřípustnou subdodávku, u FO to někdy nepřípustnou „subdodávkou“ může být.

Judikatura

R NSČR 29 Odo 50/2001 (R 50/2001) *Jestliže účastníci smlouvy o dílo uzavřené podle ObchZ sjednali smluvní pokutu za **zaviněné** porušení povinnosti, lze zhotoviteli přičítat i zaviněné porušení povinnosti tím, koho pověřil provedením díla (subdodavatelem), nebylo-li dohodnuto jinak.*

R NS 33 Odo 781/2002 *Zhotovitel je (i bez souhlasu objednatele) oprávněn dát provést dílo třetí osobě odlišné od účastníků, jestliže to odpovídá povaze díla (podle § 633/2 ObčZ).*

Věci určené k provedení díla

§ 539 ObchZ **Věci potřebné k provedení díla je povinen opatřit zhotovitel, ledaže se k jejich obstarání zavázal objednatel.**

Věci, k jejichž poskytnutí se objednatel zavázal je povinen předat zhotoviteli

- v době určené ve smlouvě,
- jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy.

Věci určené k provedení díla

Není-li dohodnuto něco jiného, má zhotovitel ohledně věcí, které opatřil k provedení díla, postavení prodávajícího – jen dokud neztratí zpracováním povahu samostatné věci.

V pochybnostech **se má za to**, že kupní cena těchto věcí je zahrnuta v ceně za provedení díla.

Věci určené k provedení díla

Neopatří-li věci objednatel včas, může mu pro to zhotovitel poskytnout přiměřenou lhůtu a

- po jejím marném uplynutí a
- předchozím upozornění

opatřit věci na účet objednatele sám.

Objednatel je povinen uhradit jejich cenu a účelné náklady bez zbytečného odkladu poté, kdy jej o to zhotovitel požádá.

Věci určené k provedení díla

Objednatel

- nese nebezpečí škody na věcech, které opatřil k provedení díla, a
- zůstává jejich vlastníkem

až do doby, kdy se zpracováním stanou součástí předmětu díla.

Věci určené k provedení díla

Za věc převzatou od objednatele do opatrování za účelem

- jejího zpracování při provádění díla nebo
- její opravy nebo úpravy

odpovídá zhotovitel jako skladovatel.

Ze zákona – neuzavírá se smlouva o skladování!

Věci určené k provedení díla

Zhotovitel je povinen bez zbytečného odkladu vrátit objednateli

- po dokončení díla nebo
- po zániku závazku dílo provést

věci od něho převzaté, jež nebyly zpracovány při provádění díla.

Vlastnické právo a nesení nebezpečí škody

§ 544 an. ObchZ Zhotovuje-li zhotovitel věc u

- objednatele,
- na jeho pozemku nebo na pozemku, který objednatel opatřil,

nese nebezpečí škody na zhotovované věci objednatel a je jejím vlastníkem, nestanoví-li smlouva něco jiného.

Originární nabytí vlastnického práva.

Vlastnické právo a nesení nebezpečí škody

V ostatních případech nese nebezpečí škody na zhotovované věci a je jejím vlastníkem zhotovitel.

§ 554/5 ObchZ Předáním zhotovené věci

- k ní nabývá vlastnické právo objednavatel (měl-li je do této doby zhotovitel), a
- na objednatele přechází nebezpečí škody na zhotovené věci (nesl-li je do této doby zhotovitel).

Také originární nabytí?

Ale

Vlastnické právo a nesení nebezpečí škody

Na zhotovitele nepřechází nebezpečí škody na věci, jež je předmětem

- údržby,
- opravy nebo
- úpravy,

ani vlastnické právo k ní.

Judikatura

R NSČR 2 Odon 147/97 Podle ustanovení § 542/1 ObchZ je objednatel vlastníkem zhotovované věci, jestliže smlouva nestanoví něco jiného.

Účastníci se proto mohou dohodnout, že vlastníkem zhotovované věci je zhotovitel; takovou dohodu o změně smlouvy o dílo **je nutno uzavřít dříve**, než došlo ke vzniku vlastnického práva objednatel ke zhotovené věci.

Judikatura

Nález ÚSČR IV. ÚS 22/01 Zřídí-li stavebník na základě dohody s vlastníkem pozemku stavbu **na pozemku**, který je podle této dohody oprávněn užívat jen dočasně, ztrácí po zániku práva pozemek užívat právo mít nadále na tomto pozemku umístěnou stavbu a neoprávněně tak zasahuje do vlastnického práva vlastníka pozemku, který se může domáhat odstranění stavby.

Umístí-li stavebník stavbu na pozemku **na základě nájemního práva**, které může být vypovězeno, jde o zvláštní případ dočasného užívání pozemku; zanikne-li nájemní právo, zanikne též občanskoprávní oprávnění mít na cizím pozemku stavbu.

Žalobou na vyklizení pozemku se nelze domáhat odstranění stavby, která je nemovitou věcí, **je třeba domáhat se přímo odstranění stavby.**

Judikatura

R NSČR 29 Cdo 3524/2007 Ustanovení § 542/1 a 2 ObchZ jsou dispozitivní povahy.

Ujednání obsažené ve smlouvě o dílo o tom, že vlastníkem zhotovované věci je objednatel, je platné bez zřetele k tomu, že věc nebyla zhotovována na pozemku objednatele nebo na pozemku, který objednatel opatřil.

Judikatura

R NSČR 29 Cdo 1532/99 Pověřili-li zhotovitel oprávněně provedením díla popř. jeho části jinou osobou (subdodavatele), nemá to vliv na vzájemné vztahy mezi zhotovitelem a objednatelem, neboť při provádění díla pomocí jiné osoby má zhotovitel odpovědnost, jakoby dílo prováděl sám.

Vlastníkem zhotovované věci, je-li dílo zhotovováno u objednatele, na jeho pozemku, a nebylo sjednáno nic jiného, je objednatel. *Není rozhodné, zda zhotovitel k provedení díla, popř. jeho části použil jinou osobu (subdodavatele) a zda v tomto vztahu došlo či nikoliv k nabytí vlastnického práva zhotovitelem.*

Judikatura

R NSČR 29 Cdo 221/2000 Uzavře-li objednatel s vlastníkem pozemku smlouvu, která jej opravňuje provádět na tomto pozemku stavbu, „opatřil pozemek“ ve smyslu § 542/1 ObchZ a je vlastníkem takto vybudované stavby.

Na tom nic nemění to, že vlastník pozemku následně od smlouvy odstoupil.

Judikatura

R NSČR 29 Odo 846/2003 Podle ustanovení § 542/1 ObchZ lze výhradu vlastnického práva zhotovitele k nemovitosti zhotovované pro objednatele na základě smlouvy o dílo sjednat dříve, než došlo ke vzniku vlastnického práva objednatele ke zhotovovaným věcem.

Je-li výhrada vlastnického práva zhotovitele k nemovitosti zhotovované pro objednatele na základě smlouvy o dílo vázána jen na úplnou úhradu sjednaných záloh na cenu díla, nemůže být zhotovitelem bez dalšího uplatněna poté, co mu v souvislosti s předáním díla vznikl nárok na cenu díla.

Judikatura

R NSČR 35 Odo 124/2003 Při úvaze o trvání výhrady vlastnického práva je třeba se zabývat i tím, zda vlastnické právo nezaniklo zpracováním (§ 135b ObčZ).

Zánik závazku před splněním a vlastnické právo zhotovitele

Má-li ke zhotovované věci **vlastnické právo zhotovitel**

a

závazek provést dílo zanikne **z důvodu, za který neodpovídá objednatel** (tj. odpovídá zhotovitel, třetí osoba nebo jde o vyšší moc),

je objednatel oprávněn požadovat od zhotovitele **zaplacení ceny věci, které předal zhotoviteli a**

- ten je zpracoval je při provedení díla nebo
- je nelze vrátit z jiných důvodů.

Tím není dotčen nárok objednatele na náhradu škody.

Zánik závazku před splněním a vlastnické právo zhotovitele

Má-li ke zhotovované věci **vlastnické právo zhotovitel**

a

závazek provést dílo zanikl **z důvodu, za který odpovídá objednatel**, je objednatel oprávněn požadovat od zhotovitele jen úhradu toho, o co se zhotovitel obohatil.

Zánik závazku před splněním a vlastnické právo objednatele

Má-li ke zhotovované věci **vlastnické právo objednatel**

a

závazek zanikl **z důvodu za který objednatel neodpovídá,**

je objednatel povinen uhradit zhotoviteli to, o co se objednatel zhotovováním věci obohatil – nelze-li věc vzhledem k její povaze vrátit nebo předat zhotoviteli.

Zánik závazku před splněním a vlastnické právo objednatele

Má-li ke zhotovované věci **vlastnické právo objednatel**

a

závazek zanikl **z důvodů, za něž objednatel odpovídá,**

může zhotovitel požadovat úhradu ceny věcí, které účelně opatřil a jež se zpracováním staly součástí zhotovované věci; **to neplatí**, je-li cena těchto věcí zahrnuta v nároku zhotovitele podle § 548/2 ObchZ (odstoupení pro prodlení objednatele).

Cena díla

Objednatel je povinen zhotoviteli zaplatit cenu

- dohodnutou ve smlouvě nebo
- určenou způsobem stanoveným ve smlouvě.

To neplatí, projeví-li strany ve smlouvě vůli uzavřít smlouvu i bez určení ceny.

Zálohy

ObchZ na rozdíl od ObčZ nedává zhotoviteli právo na poskytnutí zálohy (preddavku).

Dohodnou-li však strany poskytnutí zálohy či záloh, nedotýká se to úpravy v § 548 a 549 ObchZ.

Cena díla

Není-li cena (způsob jejího určení) dohodnutá a smlouva je přesto platná, je objednatel povinen zaplatit cenu, která se

- obvykle platí,
- za srovnatelné dílo,
- v **době uzavření smlouvy**,
- za obdobných obchodních podmínek.

Cena díla

Dohodnou-li strany smlouvy cenu (způsob jejího určení) nemá

- zhotovitel **právo na vyšší cenu** jsou-li jeho náklady vyšší, než ze kterých vycházel při stanovení ceny ani
- objednatel **právo na snížení ceny** jsou-li náklady nižší než kalkulované.

To platí i byla-li cena určena na základě rozpočtu, který zhotovitel sdělil objednateli před uzavřením smlouvy.

Ale

Cena díla

§ 549 ObchZ Dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy na

- omezení rozsahu díla a nesjednají-li jeho důsledky na výši ceny, je objednatel povinen zaplatit jen cenu přiměřeně sníženou,
- dohodnou-li se na rozšíření díla, a nesjednají... je objednatel povinen zaplatit cenu přiměřeně zvýšenou.

Jde o dohodu o změně smlouvy!

Cena díla

Dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy na **jiné změně díla** a nesjednají-li její důsledky na výši ceny, je objednatel povinen zaplatit cenu

- zvýšenou nebo
- sníženou

s přihlédnutím k rozdílu v rozsahu

- nutné činnosti a
- v účelných nákladech

spojených se změněným prováděním díla.

Cena podle rozpočtu

§ 547 ObchZ Na výši ceny nemá vliv, že cena byla určena na základě rozpočtu,

- který je součástí smlouvy nebo
- jej zhotovitel sdělil objednateli zhotovitelem do uzavření smlouvy,

– tj. cena podle rozpočtu je pevná cena.

Ale výjimky

Cena podle rozpočtu

Zhotovitel se může domáhat přiměřeného zvýšení ceny

- byla-li cena určena na základě rozpočtu, ohledně něhož ze smlouvy vyplývá, že **se nezaručuje jeho úplnost**,
- objeví-li se při provádění díla **potřeba činností do rozpočtu nezahrnutých**, pokud
- tyto činnosti **nebyly předvídatelné v době uzavření smlouvy**.

Cena podle rozpočtu

Zhotovitel se může domáhat, aby bylo určeno zvýšení ceny

- byla-li cena určena na základě rozpočtu, **který podle smlouvy se považuje za nezávazný**,
- o částku, o níž **nevyhnutelně** převyší náklady **účelně vynaložené** zhotovitelem, náklady zahrnuté do rozpočtu.

V praxi ale....

Cena podle rozpočtu

Nesouhlasí-li objednatel se zvýšením ceny, určí její zvýšení soud na návrh zhotovitele.

Objednatel **může bez zbytečného odkladu odstoupit od smlouvy, požaduje-li zhotovitel zvýšení ceny o částku, jež přesahuje o více než 10 % cenu stanovenou na základě rozpočtu** **ale** je povinen nahradit zhotoviteli **část ceny** odpovídající rozsahu částečného provedení díla podle rozpočtu.

Cena podle rozpočtu

Zhotoviteli **zaniká nárok** na určení zvýšení ceny **neoznámí-li**

- nutnost překročení rozpočtované částky a
- výši požadovaného zvýšení ceny

bez zbytečného odkladu poté, kdy se ukázalo, že je nevyhnutelné překročení ceny, jež byla určena na základě rozpočtu.

Judikatura

R NS 32 Odo 735/2004 Ustanovení § 547/2 a 3 ObchZ se aplikuje, **nedojde-li k dohodě o změně díla** (nepůjde tedy o změny kvalitativní), ale dojde-li k překročení rozpočtových nákladů (půjde tedy o změny kvantitativní).

Naproti tomu v případě, že se strany dohodly na změně díla (změnou smlouvy), aniž sjednaly důsledky na výši ceny, aplikuje se ustanovení § 549/2 ObchZ.

Judikatura

R NS 29 Cdo 2206/98 Ustanovení § 547/3 ObchZ se vztahuje pouze na nevyhnutelné zvýšení ceny jednotlivých složek plnění (tj. materiálu a prací, popřípadě režijních a dalších nákladů); **nelze je vztáhnout na změnu rozsahu předmětu plnění.**

Obchodní zákoník neumožňuje, aby objednatel bez dohody se zhotovitelem sám odstranil nebo nechal odstranit vady díla. **Takový postup je možný jen pokud objednatel uplatnil právo na slevu z ceny anebo pokud odstoupil od smlouvy.**

Vznik práva na zaplacení

§ 548/1 ObchZ Objednatel je povinen zaplatit zhotoviteli cenu **v době sjednané ve smlouvě.**

Nevyplyvá-li ze

- smlouvy nebo
- zákona něco jiného,

vzniká nárok na zaplacení provedením díla → § 554 ObchZ.

Úprava je dispozitivní.

Judikatura

R NSSR 4 Obo 261/96 Ve smlouvě o dílo lze dohodnout, že **cena díla bude splatná před jeho provedením.**

R NSSR 3 Obo 163/99 Byla-li ve smlouvě o dílo vázána splatnost ceny na **odkládací podmínku**, nemůže se zhotovitel před jejím splněním úspěšně domáhat zaplacení ceny, ani když bylo dílo řádně dokončeno a předáno.

Judikatura

R NSČR 32 Odo 1241/2006 *Nebylo-li účastníky sjednáno nic jiného, je objednatel povinen zaplatit cenu díla po jeho provedení, tj. zhotoviteli vzniká nárok na cenu až provedením díla (§ 548/1 ObchZ).*

Na tomto závěru nemůže nic změnit ani skutečnost, že v dokončení díla zhotoviteli bránil objednatel, který byl v prodlení se stavební připraveností pro instalaci čističky (zejména s elektrickou instalací, přívodem a odvodem vody).

Z prodlení objednatele s poskytnutím spolupůsobení lze případně vyvodit důsledky stanovené v § 370 a 371 ObchZ, event. § 345 a násl. ObchZ, popř. § 373 a násl. ObchZ, **což však není rozhodující** pro posouzení vzniku nároku na zaplacení ceny díla.

Judikatura

R VS Praha 2 Cmo 99/99 *Sjednaly-li si strany ve smlouvě, že „případné vady a nedodělky, které nebrání užívání hotového díla, nemohou být důvodem pro odmítnutí přejímky“, a objednatel dílo převzal, potom, vykazovalo-li při převzetí dílo pouze vady a nedodělky, které nebrání užívání, tyto vady nijak neovlivňují právo na zaplacení ceny díla.*

Pokud však objednatel později písemně oznámil zhotoviteli vady díla a uplatnil nárok na jejich odstranění, potom podle § 439/4 ObchZ (který podle § 564 ObchZ platí přiměřeně při vadách díla) **do doby odstranění vad není objednatel povinen platit část ceny, jež by odpovídala jeho nároku na slevu, jestliže by vady nebyly odstraněny.**

Judikatura

R 29 Odo 333/2001 (Rc 7/2004) *Jestliže si účastníci ve smlouvě o dílo sjednali, že při vadách díla, za které zhotovitel odpovídá, uhradí (doplatí) objednatel část ceny díla až po odstranění těchto vad a vady nebyly odstraněny přesto, že o to objednatel zhotovitele včas a řádně požádal, pak skutečnost, že objednatel již v důsledku uplynutí promlčecí doby nemůže vynutit odstranění vad díla na zhotoviteli soudní cestou, nic nemění na závěru, že zadržaná část ceny díla dosud není splatná.*

Judikatura

R NSČR 32 Odo 631/2002 *Určení doby vzniku nároku zhotovitele a povinnosti objednatele k úhradě ceny díla svěříje ustanovení § 548/1 ObchZ v prvé řadě smlouvě. Teprve tehdy, nevyplývá-li ze smlouvy nebo ObchZ něco jiného, vzniká nárok na cenu provedením díla. ObchZ tak umožňuje stranám smlouvy o dílo dohodnout okamžik vzniku práva na zaplacení ceny nikoli pouze ve vazbě na provedení díla, nýbrž např. ve vazbě na předání předmětu díla.*

Na rozdíl od provedení díla, které zahrnuje jeho řádné ukončení a předání předmětu díla objednateli v místě stanoveném § 554 ObchZ, pouhé předání předmětu díla v sobě nezahrnuje jeho řádné ukončení, tj. ke vzniku nároku na zaplacení ceny ve vazbě na předání předmětu díla není podstatné, zda bylo dílo řádně (bez vad) ukončeno.

Kontrola provádění díla

Objednatel je oprávněn **průběžně kontrolovat provádění díla.**

Zjistí-li, že zhotovitel provádí dílo v rozporu se svými povinnostmi, může

- požadovat, aby zhotovitel odstranil vzniklé vady a dílo prováděl řádným způsobem,
- odstoupit od smlouvy – neodstraní-li zhotovitel vady ani v dodatečně přiměřené lhůtě a postup zhotovitele by nepochybně vedl k podstatnému porušení smlouvy.

Nejde o vady ve smyslu § 560 ObchZ.

Judikatura

R NS ČR 29 Odo 1067/2003 Podmínkou pro vznik práv z odpovědnosti za vady díla podle § 564 ObchZ je předání díla objednateli.

Oprávnění objednatele požadovat, aby zhotovitel odstranil vady vzniklé vadným prováděním díla a aby dílo prováděl řádným způsobem plynoucí z § 550 ObchZ, není právem z odpovědnosti za vady ve smyslu ustanovení § 564 ObchZ.

Vázanost pokyny objednatele

§ 537/3 ObchZ Při provádění díla

- postupuje zhotovitel samostatně a
- není při určení způsobu provedení díla vázán pokyny objednatele, ledaže se k jejich plnění výslovně zavázal.

Vázanost pokyny objednatele

Samostatnost zhotovitele při provádění díla je jedním z charakteristických znaků smlouvy o dílo.

Pro případ, že se zhotovitel zaváže řídit se při provádění díla příkazy objednatele, řeší ObchZ důsledky toho, že objednatel udělil nevhodné příkazy na odpovědnost zhotovitele v § 551.

Nevhodná povaha věcí předaných zhotoviteli objednatelem

Zhotovitel je povinen upozornit objednatele bez zbytečného odkladu na

- nevhodnou povahu věcí převzatých od objednatele nebo
- pokynů daných mu objednatelem k provedení díla,

mohl-li tuto nevhodnost při vynaložení odborné péče zjistit.

Nevhodná povaha věcí

Překážejí-li nevhodné věci nebo pokyny v řádném provádění díla, je zhotovitel **povinen** jeho provádění **v nezbytném rozsahu** přerušit do doby

- výměny věcí nebo
- změny pokynů objednatele nebo
- **písemného** sdělení, že objednatel trvá na provádění díla s použitím předaných věcí a daných pokynů.

Pokračovat však nemůže, byl-li by takový postup **v rozporu se zákonem**.

Nevhodná povaha věcí

O dobu, po kterou bylo nutno provádění díla přerušit, **se prodlužuje lhůta** stanovená pro jeho dokončení.

Zhotovitel má rovněž nárok na úhradu nákladů spojených s

- přerušením provádění díla nebo
- použitím nevhodných věcí

do doby, kdy jejich nevhodnost mohla být zjištěna.

Dodrží-li zhotovitel stanovený postup, nemá objednatel práva z takto vzniklé vady.

Nevhodná povaha předaných věcí

Trvá-li objednatel na provedení díla podle zřejmě

- nevhodného příkazu nebo
- s použitím zřejmě nevhodné věci

i po zhotovitelově upozornění, může zhotovitel od smlouvy odstoupit.

Judikatura

R NS 23 Cdo 4815/2010 Upozornil-li zhotovitel objednatele na nevhodnost předané projektové dokumentace *až v době*, kdy zhotovené podlahy, které byly předmětem díla, začaly praskat, *nesplnil informační povinnost* upozornit objednatele bez zbytečného odkladu na nevhodnou povahu převzatých věcí nebo daných pokynů, *jestliže mohl* při vynaložení odborné péče *zjistit nevhodnost* předané projektové dokumentace k provedení díla (podlah) *již před započítím prací, případně v jejím průběhu*.

Judikatura

R NSČR 32 Odo 1103/2006 Pokud dílo mělo *pouze* vady způsobené nevhodnými věcmi nebo pokyny objednatele, na které zhotovitel objednatele upozornil, *a z tohoto důvodu je nebylo možné dokončit*, má zhotovitel právo na cenu sníženou o to, co nevynaložil, nedokončil-li dílo ve smluveném rozsahu.

Judikatura

R NS ČR 33 Cdo 3948/2007 Zhotovitel odpovídá za vady, jejichž příčinou byla nevhodnost pokynů objednatele, *nesplnil-li svou povinnost podle § 637/1 ObčZ a objednatele na nevhodnost pokynů (včas) neupozornil*.
Odpovědnost zhotovitele za vadu střechy spočívající v nedodržení projektu, pokud jde o její přesah v dvorní části domu o 500 mm, by v posuzované věci byla vyloučena jen tehdy, *jestliže by na nevhodnost projektu (bezodkladně) upozornil objednatele dříve, než byla střecha položena, a nikoli až před předáním díla*.

Judikatura

R NSČR 33 Cdo 4142/2008 Podle § 645/2 ObčZ zhotovitel díla odpovídá i za vady, jejichž příčinou byla vadnost materiálu dodaného objednatelem nebo nevhodnost jeho pokynů.
Za takové vady *neodpovídá jen* splnil-li povinnost na nevhodnost materiálu nebo pokynů upozornit.
Odpovědnost zhotovitele je odpovědností objektivní (tj. odpovědností za výsledek), své odpovědnosti se zhotovitel nemůže zprostit ani s poukazem na zaviněné protiprávní jednání třetích osob.
Za nedostatky materiálu se přitom považují nejen jeho zjevné a skryté vady, ale i takové jeho vlastnosti, které znemožňují objednané dílo řádně zhotovit.

Skryté překážky

Zjistí-li zhotovitel při provádění díla skryté překážky, týkající se

- věci, na níž má být provedena oprava nebo úprava, nebo
 - místa, kde má být dílo provedeno,
- a tyto překážky znemožňují provedení díla dohodnutým způsobem, je povinen
- to oznámit bez zbytečného odkladu objednateli a
 - navrhnout mu změnu díla.

Skryté překážky

Do dosažení dohody o změně díla je zhotovitel oprávněn provádění díla přerušit.

Nedohodnou-li se strany v přiměřené lhůtě na změně smlouvy, může kterákoli z nich od smlouvy odstoupit.

Skryté překážky

Neporušil-li zhotovitel svou povinnost zjistit před započatím provádění díla skryté překážky, nemá žádná ze stran nárok na náhradu škody.

Zhotovitel má nárok na cenu za část díla, jež bylo provedeno do doby, než překážky mohl při vynaložení odborné péče odhalit.

Judikatura

R NSČR 32 Odo 1349/2005 *Skutečnost, že zhotovitel porušil povinnost ve smyslu § 552/1 ObchZ upozornit objednatele na skryté překážky, nemění nic na tom, že objednatel mohl dosáhnout uspokojení nároku (v rozsahu zaplacené ceny díla) z titulu práv z odpovědnosti za vady; úspěšné uplatnění takového nároku z titulu náhrady škody je tak vyloučeno.*

Odpovědnost za vady x za škodu

§ 440/2, § 564 ObchZ Uspokojení, kterého lze dosáhnout uplatněním některého z nároků z vad díla, **nelze** dosáhnout uplatněním nároku z jiného právního důvodu.

Kontrola prací před zakrytím

Stanoví-li smlouva, že objednatel je oprávněn zkontrolovat předmět díla na určitém stupni jeho provádění, je zhotovitel povinen včas objednatele pozvat k provedení kontroly.

Nesplní-li zhotovitel tuto povinnost je povinen

- umožnit objednateli provedení dodatečné kontroly **a**
- nést náklady s tím spojené.

Kontrola prací před zakrytím

Nedostavil-li se objednatel ke kontrole,

- na kterou byl řádně pozván nebo
- která se měla konat podle dohodnutého časového rozvrhu,

může zhotovitel pokračovat v provádění díla.

Kontrola prací před zakrytím

Znemožnila-li však objednateli účast na kontrole překážka, kterou nemohl odvrátit,

- může bez zbytečného odkladu požadovat provedení dodatečné kontroly,
- je však povinen zhotoviteli **nahradit náklady** způsobené opožděním kontroly.

Provedení a převzetí díla místo plnění

§ 554 ObchZ Zhotovitel splní svou povinnost provést dílo jeho řádným ukončením a předáním předmětu díla objednateli v místě

- dohodnutém, nebo
- stanoveném zákonem.

Místo plnění stanovené zákonem

Místo stanovené zákonem

- předáním prvnímu dopravci, je-li ve smlouvě povinnost předmět díla odeslat (zhotovitel umožní objednateli uplatnit práva z přepravní smlouvy, nemá-li tato práva již z této smlouvy).
- v místě, v němž se podle smlouvy mělo dílo provádět,
- v místě, o němž objednatel **věděl nebo musel vědět** v době uzavření smlouvy, že v něm bude zhotovitel dílo provádět,
- v místě, kde má zhotovitel sídlo/místo podnikání, popř. bydliště/organizační složku, jestliže její místo včas objednateli oznámí.

Je-li místem předání jiné místo, než shora uvedené vyzve zhotovitel objednatele k převzetí díla.

Způsob splnění

Nezahrnuje-li smlouva povinnost zhotovitele předmět díla odeslat, splní svou povinnost provést dílo umožní-li objednateli nakládat s předmětem díla

- řádně provedeným
- v místě plnění.

Zahrnuje-li závazek zhotovitele provést montáž jím zhotovené, opravené nebo upravené věci, je závazek splněn řádným provedením této montáže.

Provedení a převzetí díla

Požádá-li o to kterákoli strana,

- sepíše se o předání předmětu díla zápis,
- který podepíší obě strany.

Judikatura

R NSČR 32 Cdo 2592/2008 Ke splnění povinnosti zhotovitele provést dílo musí být splněny současně dvě podmínky – řádné ukončení díla a předání předmětu díla.

Sjednají-li si strany způsob a postup pro předání díla, má to ten důsledek, že k provedení díla, na něž ObchZ váže vznik práva na zaplacení ceny díla, může dojít pouze způsobem dohodnutým účastníky ve smlouvě, nikoli postupem jiným, tedy ani fakticky (ukončením provádění díla zhotovitelem).

Provede-li zhotovitel práce nad sjednaný rozsah díla, nemůže zhotovitel hodnotu takových víceprací požadovat z titulu bezdůvodného obohacení.

Judikatura

R NS 29 Odo 416/2001 Nestanoví-li smlouva o dílo něco jiného, *není podepsání zápisu o předání díla rozhodující pro vznik práva na zaplacení díla.*

R NS 32 Cdo 13/2009 Právo na zaplacení ceny díla vzniká jeho zhotovením, tedy ukončením díla a jeho předáním na dohodnutém místě; zákon nestanoví (bez dalšího) povinnost vyhotovit o předání díla zápis.

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 799/2009 *Je-li podmínkou předání a převzetí díla podpis protokolu o předání a převzetí díla v písemné formě, tvoří existence takového protokolu hmotněprávní podmínku předání a převzetí díla.*

Pokud předávací protokol nebyl objednatelem podepsán, není možné považovat dílo za předané a převzaté.

Zhotovitel se může v takovém případě po objednateli domáhat pouze převzetí díla, nikoliv však doplacení ceny díla, ledaže smlouva o dílo stanoví jinak.

Judikatura

R NSČR 33 Cdo 3948/2007 *Objednatelé jsou ze smlouvy o opravě a úpravě věci, která je v jejich podílovém spoluvlastnictví, oprávněni a povinni společně a nerozdílně.*

Z hlediska závazku z odpovědnosti za vady postačí, převezme-li dílo od zhotovitele jeden z těchto objednatelů.

Provedení dohodnutých zkoušek

§ 555 ObchZ Má-li být řádné provedení díla prokázáno provedením dohodnutých zkoušek, považuje se provedení díla za dokončené úspěšným provedením zkoušek, ke kterým musí zhotovitel objednatele **včas** přizvat.

Nezúčastní-li se objednatel zkoušky a nevylučuje-li to povaha věci, nebrání to jejich provedení.

Provedení dohodnutých zkoušek

Znemožnila-li však objednateli účast na zkouškách **překážka, kterou nemohl odvrátit,**

- může bez zbytečného odkladu požadovat opakování zkoušek,
- je však povinen zhotoviteli **nahradit náklady opakováním** způsobené.

Provedení dohodnutých zkoušek

Výsledek zkoušky se zachytí v zápisu.

Není-li objednatel přítomen, potvrdí zápis místo něho

- hodnověrná,
 - odborně způsobilá a
 - nestranná osoba,
- jež se zkoušek zúčastnila.**

Jiný výsledek činnosti

Spočívá-li dílo **v jiném výsledku** činnosti než zhotovení věci, montáži, údržbě, opravě nebo úpravě věci (např. projekt), je zhotovitel povinen při této činnosti postupovat s odbornou péčí tak, aby se dosáhlo hmotně zachyceného výsledku činnosti určeného ve smlouvě.

Zhotovitel je povinen hmotně zachycený výsledek předat objednateli.

Jiný výsledek činnosti

„Jiný výsledek činnosti“ je **zhotovitel** oprávněn poskytnout i jiným osobám než objednateli, **pokud to dovoluje smlouva**.

Neobsahuje-li smlouva zákaz tohoto poskytnutí, je k němu zhotovitel oprávněn, **není-li to vzhledem k povaze díla v rozporu se zájmy objednatele**.

Práva z duševního vlastnictví

Je-li předmětem díla výsledek činnosti, který je chráněn právem

- z průmyslového nebo
- jiného duševního vlastnictví,

je **objednatel** oprávněn použít jej **pouze** k účelu vyplývajícímu z uzavřené smlouvy o dílo.

K jiným účelům je oprávněn jej použít **jen** se souhlasem zhotovitele.

Vady díla

§ 560 ObchZ **Dílo má vadu**, neodpovídá-li jeho provedení výsledku určenému ve smlouva smlouvě.

Spočívá-li dílo ve zhotovení věci, platí obdobně úprava odpovědnosti za vady zboží.

Vady díla

Zhotovitel odpovídá za vady, jež má dílo **v době**

- jeho předání nebo
- přechodu nebezpečí škody; dojde-li k němu později, je rozhodující doba tohoto přechodu.

Za vady vzniklé později odpovídá zhotovitel jestliže byly způsobeny porušením jeho povinností.

Za vady díla, na něž se vztahuje záruka za jakost, odpovídá zhotovitel v rozsahu této záruky ???

Vyloučení odpovědnosti

Zhotovitel neodpovídá za vady díla, jestliže tyto vady byly způsobeny

- použitím věcí předaných mu k objednatel
 - dodržením nevhodných pokynů objednatele
- v případě, že ani při vynaložení odborné péče**
- nemohl jejich nevhodnost zjistit nebo
 - na ně objednatel upozornil a objednatel na jejich použití trval.

Práva z vadného plnění

Z § 562 ObchZ plyne, že **objednatel je povinen** předmět díla

- prohlédnout nebo
- zařídit jeho prohlídku

podle možnosti co nejdříve po předání předmětu díla.

Doba odpovědnosti zjevné a skryté vady

Soud nepřizná objednateli právo z vad díla, jestliže neoznámí vady díla **bez zbytečného odkladu** poté, kdy

- je zjistí,
- je měl zjistit při vynaložení odborné péče při uskutečněné prohlídce,
- je mohl zjistit později při vynaložení odborné péče, nejpozději však do **dvou let** a u staveb do **pěti let** od předání předmětu díla

a zhotovitel to v soudním řízení namítne.

Ale

Doba odpovědnosti

To neplatí, jsou-li vady díla důsledkem skutečností, o kterých zhotovitel

věděl nebo

- musel vědět
- v době provedení díla.

U vad, na něž se vztahuje záruka, platí místo shora uvedené lhůty záruční doba.

Judikatura

R NSČR III Odon 20/96 Dílo (např. dodávka stavebních prací) má vady, jestliže provedení díla neodpovídá výsledku určenému ve smlouvě [např. vymezením díla (stavebních prací) odkazem na projektovou dokumentaci, podle níž se stavební práce realizují].

Prováděl-li zhotovitel dílo (stavební práce) podle objednatelům předané dokumentace, v níž byly rozměrové nesrovnalosti, a tyto nesrovnalosti s objednatelům nevyjasnil a dále stavební práce provedl odchylně od dokumentace, je zřejmé, že o této oznámené vadě v době předání díla věděl, a proto nelze postupovat podle § 562/2 ObchZ a právo z důvodu opožděnosti nepřiznat.

Judikatura

R NSČR 29 Cdo 51/2000 Lhůta pro oznámení vad díla podle § 562/2/a) ObchZ počíná běžet od předání stavby jako předmětu díla, nikoli od kolaudace této stavby.

Práva z vadného plnění

Je-li vadné plnění podstatným porušením smlouvy, má objednatel právo

- na odstranění vady dodáním nové věci bez vady (to neplatí, nelze-li předmět díla vzhledem k jeho povaze vrátit nebo předat zhotoviteli) nebo dodáním chybějící věci,
- na odstranění vady opravou věci,
- na přiměřenou slevu z ceny, nebo
- odstoupit od smlouvy.

Práva z vadného plnění

Objednatel sdělí zhotoviteli, jaké právo si zvolil, při oznámení vady, nebo bez zbytečného odkladu po něm.

Provedenou volbu nemůže změnit bez souhlasu zhotovitele.

To neplatí, žádal-li objednatel opravu vady, která se ukáže jako neopravitelná.

Práva z vadného plnění

Neodstraní-li zhotovitel vady v přiměřené lhůtě či oznámí-li objednateli, že vady neodstraní, může objednatel požadovat místo odstranění vady

- přiměřenou slevu z ceny, nebo
- může od smlouvy odstoupit.

Nezvolí-li objednatel své právo včas, má práva jako při nepodstatném porušení smlouvy.

Práva z vadného plnění

Je-li vadné plnění nepodstatným porušením smlouvy, má objednatel právo

- na odstranění vady (vč. vad množství), anebo
- na přiměřenou slevu z ceny.

Práva z vadného plnění

Neodstraní-li zhotovitel vadu věci včas nebo vadu věci odmítne odstranit, může objednatel

- požadovat slevu z ceny, anebo
- může od smlouvy odstoupit.

Práva z vadného plnění

Dokud objednatel

- neuplatní právo na slevu z ceny nebo
- neodstoupí od smlouvy,

může zhotovitel dodat to, co chybí, nebo odstranit vadu.

Provedenou volbu nemůže objednatel změnit bez souhlasu zhotovitele.

Právní vady díla

Zhotovitel **odpovídá** za porušení práva jiné osoby z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví v důsledku použití předmětu díla, jestliže k tomuto porušení dojde podle

- slovenského právního řádu nebo
- právního řádu státu, kde má být předmět díla využit,

a zhotovitel **o tom věděl** v době uzavření smlouvy.

Právní vady díla

Nárok z právních vad nevzniká,

- věděl-li objednatel v době uzavření smlouvy o právu třetí osoby nebo,
- byl-li zhotovitel podle smlouvy povinen postupovat při plnění svých povinností podle podkladů, které mu objednatel poskytl.

Právní vady díla

Uplatní-li třetí osoba právo způsobující právní vadu díla, s uvedením jeho povahy, je objednatel povinen to zhotoviteli bez zbytečného odkladu oznámit, jinak mu soud k námitce zhotovitele nepřizná práva z vadného plnění.

To neplatí, věděl-li zhotovitel v době, kdy se o tom dověděl objednatel, o uplatnění práva třetí osobou.

Judikatura

R 32 Cdo 1040/2009 *Za zjevné vady je možno považovat jen takové, jejichž existence je objednateli, zřejmá na pohled, případně takové vady, které lze zjistit běžně prováděnými zkouškami.*

Za zjevné vady nelze považovat ty vady, jejichž existenci by musel objednatel zjišťovat prohlídkou spojenou s destrukcí díla, popř. vady, které se typicky mohou v plné míře projevit až při užívání předmětu díla (srov. 32 Odo 1387/2005).

Judikatura

R NSČR 29 Cdo 1180/2000 V případě vad díla se podle § 564 ObchZ přiměřeně aplikují § 436 až 441 ObchZ. Podle § 440/2 ObchZ pro nároky z vad díla platí, že uspokojení, kterého lze dosáhnout uplatněním některého z nároků z vad, nelze dosáhnout uplatněním nároku z jiného právního důvodu.

Objednatel se tedy nemůže domoci nahrazení újmy vzniklé z vadného plnění např. cestou institutu bezdůvodného obohacení, pokud ovšem nebyla stranami ve smlouvě o dílo vyloučena, popř. jinak modifikována aplikace § 440/2 ObchZ, neboť jde o ustanovení, které má podle § 263 ObchZ dispozitivní povahu.

Judikatura

U NSČR 32 Cdo 4867/2007 Předpoklady pro posouzení, zda provedení díla odpovídá výsledku určenému ve smlouvě, nejsou omezeny toliko na soulad či nesoulad s ČSN.

U NSČR 32 Cdo 4867/2007 Závěr o tom, zda provedení díla odpovídá výsledku určenému ve smlouvě, je otázkou skutkovou a nikoliv právní.

Judikatura

R NSČR 33 Cdo 1076/2000 Za řádně odstraněnou vadu je možno považovat pouze takový výsledek opravy, který vedl k odstranění vady *beze zbytku* tak, aby předmět díla nebyl výskytem vady ani jejím odstraňováním nijak znehodnocen.

Judikatura

R NSČR 32 Odo 1387/2005 Jestliže zhotovitel dodal vědomě vadné dílo, tj. o vadách věděl nebo musel vědět, je jeho odpovědnost posuzována přísněji a nemůže uplatnit námitku, že objednatel neoznámil vady včas.

R NSČR 32 Odo 1604/2006 (R 112/2009) Jsou-li vady díla důsledkem skutečností, o kterých zhotovitel věděl nebo musel vědět v době předání předmětu díla, nebrání přiznání práv z odpovědnosti za vady díla v soudním řízení uplynutí objektivní lhůty stanovené v § 562/2 ObchZ pro podání zprávy zhotoviteli o vadách díla.

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 1991/2008 Nárok na slevu z ceny díla odpovídá rozdílu mezi hodnotou, kterou by mělo zboží bez vad, a hodnotou, kterou mělo zboží dodané s vadami.

Základem pro zjištění výše slevy z ceny je hodnota vadného zboží (díla) oproti hodnotě bezvadného zboží (díla) ve sjednané době plnění.

Výchozími skutečnostmi pro posouzení výše slevy bude zejména rozsah vadnosti díla, závažnost vad, jak vady omezují či komplikují užívání, popř. snižují životaschopnost věci, a dále lze vzít v úvahu další okolnosti vyplývající z posuzování konkrétního případu.

Judikatura

R NSČR 29 Cdo 2264/2008 Dohoda, že objednatel sám provede opravu díla (vadně) zhotoveného na základě smlouvy o dílo uzavřené podle obchodního zákoníku a zhotovitel mu uhradí vynaložené náklady, je v rovině právní plně možná.

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 3362/2007 Plní-li zhotovitel svoji povinnost z odpovědnosti za vady jejich částečným odstraněním, následně dojde ke změně nároku z vad díla poskytnutím slevy z ceny díla, nelze dospět k závěru, že odstraňováním vad, tj. (částečným) plněním, byl uznáván nárok na slevu z ceny díla, neboť se jedná o jiný nárok (plnění).

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 4167/2014 Za situace, kdy zhotovitel se odmítl zabývat odstraněním řádně reklamované vady díla, má objednatel právo na slevu z ceny díla, i když si nechal vadu odstranit třetí osobou a o této skutečnosti před odstraněním vady zhotovitele neuvědomil.

Judikatura

R NSČR 32 Cdo 4980/2014 *Jestliže zhotovitel nevyhoví důvodně uplatněnému požadavku objednatele na bezplatné odstranění vady díla opravou a náklady účelně a předvídatelně vynaložené na odstranění této vady převyšují slevu z ceny díla odpovídající této vadě, jsou tyto náklady v rozsahu převyšujícím slevu z ceny újmou reparaovatelnou prostřednictvím náhrady škody.*

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 1590/2015 *Projeví-li se skrytá vada díla až po záruční době, nemůže objednatel úspěšně uplatnit své právo vůči zhotoviteli z titulu odpovědnosti za tzv. následnou škodu, která vznikla v důsledku vadného plnění.*

Pasivní legitimace zhotovitele z titulu odpovědnosti za škodu není dána, proto, že není splněn jeden z předpokladů odpovědnosti za škodu – porušení povinnosti žalovaného, který neměl povinnost odstraňovat vady díla, které se vyskytly po záruční době; ve vztahu k žalobci tedy neporušil žádnou zákonnou či smluvní povinnost.

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 2618/2016 *Požaduje-li objednatel odstranit vadu, je na zhotoviteli, jaký způsob opravy zvolí. Musí však postupovat tak, aby se vada již neprojevila.*

Zhotovitel nemá právo na úhradu ceny materiálu, jímž má být nahrazen ten, jehož použití bylo jednou z příčin vzniku vad, jestliže v rozporu s § 551 ObchZ neupozornil objednatele, že pro účel sjednaný ve smlouvě je materiál nevhodný.

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 3945/2016 *Pokud objednatel vytknul zhotoviteli včas vadu díla (§ 562 ObchZ), ale neoznámil mu, jaký nárok z této vady uplatňuje (§ 564 a 436 an. ObchZ), může po zhotoviteli i nadále požadovat odstranění vad díla nebo slevu z ceny díla.*

Pokud zhotovitel odmítl vyhovět důvodnému požadavku na odstranění vad díla, objednatel může uplatnit slevu z ceny díla, a to i tehdy, pokud již vadu nechal odstranit třetí osobou.

Judikatura

R NSČR 23 Cdo 2148/2010 Z odpovědnosti za škodu mohou vzniknout práva shodná s odpovědností za vady, ale také práva odlišná, která z odpovědnosti za vady nelze uspokojit. Může jít zejména o další škody, které jsou vadným plněním zapříčiněny.

Takto vzniklá škoda (např. vznik vícenákladů z důvodu dodání vadných komponent apod.) nemůže být kryta některým nárokem z odpovědnosti za vady, ale musí být řádně uplatněna v režimu odpovědnosti za škodu.

Judikatura

Uplatněním nároku na náhradu škody se poškozený nehodlá domoci kompenzace hodnoty provedeného díla (opravy vadné věci, slevy z ceny), ale žádá náhradu skutečné škody nebo ušlého zisku, které mu v důsledku vadného plnění vznikly. Porušení povinnosti ze závazkového vztahu jako předpoklad vzniku odpovědnosti za škodu spočívá v takovém případě v dodání vadného zboží (díla), v důsledku čehož vznikla uplatňovaná škoda.

Předpokladem pro řádné uplatnění nároku na náhradu škody je prokázání příčinné souvislosti mezi vadným plněním a vznikem škody. Není nutné prokázat řádné a včasné uplatnění nároku z vad zboží (resp. díla), je nutné pouze prokázat, že zboží (dílo) bylo vadné a že v důsledku toho vznikla uplatňovaná škoda.

Judikatura

R NSČR 32 Cdo 2679/2008 Pokud v době trvání závazku mezi objednatelem a zhotovitelem objednatel uzavře smlouvu na dokončení díla s dalším subjektem, nemůže cenu díla sjednanou s dalším subjektem za dokončení díla oprávněně požadovat z titulu náhrady škody po zhotoviteli, který měl povinnost dílo dokončit.

Záruka

Dal-li zhotovitel záruku za jakost díla, použijí se obdobně ustanovení o kupní smlouvě.

Záruční doba týkající se díla počíná běžet předáním díla.

Záruka

Zárukou za jakost se zhotovitel písemně (ve smlouvě, na záručním listě, reklamě ...) zavazuje, že předmět díla bude po určité době

- způsobilý k použití pro dohodnutý nebo obvyklý účel nebo
- že si zachová dohodnuté nebo obvyklé vlastnosti.

Záruka může být poskytnuta i na jednotlivou součást věci.

Záruka

Objednatel **nemá právo ze záruky**, způsobila-li vadu po přechodu nebezpečí škody na věci na objednatele vnější událost.

To neplatí, způsobil-li vadu zhotovitel nebo osoby, s jejichž pomocí plnil závazek.

Pro oznámení vady, na kterou se vztahuje záruka, a pro uplatnění práva z vadného plnění platí obdobně úprava práv z odpovědnosti za vady.